

Scenariusz narady obywatelskiej w ramach akcji „Pytamy o zielone”

Orientacyjny czas trwania narady: ok. 1,5-2 godz.

Sugerowana liczba osób uczestniczących w naradzie: do 20 osób

Potrzebne materiały:

- komputer i rzutnik (jeśli planujesz coś wyświetlać),
- krzesła dla uczestników i uczestniczek oraz trzy stoliki do rozmów w grupach,
- miejsce do zapisywania wniosków z narady (flipchart/tablica),
- taśma malarska do zapisania imion, kartki, karteczki samoprzylepne i długopisy/flamastry,
- materiały ze strony <https://pytamyzielone.org> (zakładka „Co możesz zrobić?”), w szczególności:
 - “Pytamy o zielone - o co i dlaczego pytać? Przewodnik dla uczestników i uczestniczek akcji”,
 - “Zielona szkoła z klimatem: postulaty i pytania”,
 - a także plik zawierający samą listę pytań z ww. materiałów,
- szablon prezentacji o akcji “Pytamy o zielone” (jeśli planujesz robić prezentację).

Przed rozpoczęciem narady zapoznaj się z przewodnikiem dla uczestników i uczestniczek akcji, w którym znajdziesz m.in. opis kompetencji samorządu w kwestiach środowiskowych oraz pigułkę wiedzy na temat trzech obszarów tematycznych: wody i zieleni, powietrza oraz odpadów. Zastanów się, które z tych obszarów warto omówić podczas narady (może w twojej gminie ze

wszystkimi wiążą się poważne środowiskowe wyzwania, a może tylko jeden z nich jest dominujący i najbardziej będzie interesował uczestników i uczestniczki?). Możecie też podjąć tę decyzję wspólnie podczas narady. Naradę możesz też zorganizować wokół "zielonej szkoły", jeśli temat placówek edukacyjnych przyjaznych dzieciom i środowisku jest ci bliższy.

Scenariusz narady traktuj jako **podpowieść do jej przeprowadzenia**, nie musisz wykorzystać go w całości, możesz dostosować do potrzeb swoich i osób uczestniczących w naradzie. Sugerujemy, byś jako organizator lub organizatorka) narady nie brał / nie brała w niej udziału jak pozostali uczestnicy i uczestniczki, a raczej skupił / skupiła się na jej prowadzeniu.

Jeśli nie masz doświadczenia w organizacji i prowadzeniu spotkań, zachęcamy cię do zajrzenia do **dwóch przewodników dla organizatorów i organizatorek narad**. Dotyczą narad na inne tematy, ale części dotyczące kwestii organizacyjnych mogą okazać się przydatne:

- "10 kroków dobrej narady. Przewodnik dla osób organizujących i moderujących naradę lokalną o kosztach energii" – [plik do pobrania](#),
- "Bez lania wody. Narady obywatelskie w społecznościach lokalnych" – [plik do pobrania](#).

Skrócony scenariusz narady:

1. Rozpoczęcie narady (do 15 minut)

- 1.1. Przywitanie
- 1.2. Objasnienie kontekstu narady, jej celu i przebiegu
- 1.3. Przedstawienie się osób uczestniczących w naradzie (opcjonalnie)

2. Narada (75-90 minut)

- 2.1. Wprowadzenie do narady i omówienie zasad
- 2.2. Narada

3. Zakończenie narady (15-30 minut)

- 3.1. Podsumowanie narady
- 3.2. Następne kroki (opcjonalnie)
- 3.3. Pożegnanie

CZAS TRWANIA	ELEMENT NARADY	POTRZEBNE MATERIAŁY
Do 15 minut	1. Rozpoczęcie narady	
Do 2 minut	1.1. Przywitanie Rozpocznij naradę od przywitania uczestników i uczestniczek, przedstawienia się i podziękowania za poświęcony na naradę czas.	-
Do 10 minut	1.2. Objasnienie kontekstu narady, jej celu i przebiegu Opowiedz, jaki jest kontekst narady - powiedz krótko o zbliżających się wyborach samorządowych i akcji "Pytamy o zielone". Wyłumacz też, dlaczego organizujesz naradę (jaka była twoja motywacja itp.). Wyjaśnij, jakie są cele zorganizowanej przez ciebie narady. Sugerujemy poniższe: <ul style="list-style-type: none"> • diagnoza lokalnych wyzwań środowiskowych, • wypracowanie pytań dotyczących zdiagnozowanych wyzwań do zadania osobom kandydującym w wyborach, • zaplanowanie innych działań związanych z wyborami i akcją "Pytamy o zielone" (opcjonalnie). <p><u>Pamiętaj:</u> od tego, jakie cele wybierzesz, zależeć będzie kształt dalszej części narady. Jeśli zrezygnujesz z ostatniego, pomiń punkt 3.2 scenariusza.</p> <p>Przedstaw plan i formułę narady, żeby uczestnicy i uczestniczki od samego początku spotkania wiedzieli, czego mogą się spodziewać.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krótka prezentacja o akcji "Pytamy o zielone" (jeśli chcesz ją przygotować) albo • strona https://pytamyozielone.org

Do 3 minut	<p>1.3. Przedstawienie się osób uczestniczących w naradzie <u>(opcjonalnie)</u></p> <p>Jeśli uczestnicy i uczestniczki narady się nie znają, zaproponuj szybką rundkę zapoznawczą (np. przedstawienie się z imienia i miejsca zamieszkania) albo poproś wszystkich o zapisanie swoich imion na taśmie malarskiej. Jeśli wszyscy się znają, pomiń ten element narady.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • taśma malarska • flamastry
75-90 minut	2. Narada	
15-30 minut	<p>2.1. Wprowadzenie do narady i omówienie zasad</p> <p>Wprowadzenie do narady. Na początek podziel się krótko zdobytą przez siebie wiedzą o kompetencjach samorządu w kwestiach środowiskowych i trzech obszarach tematycznych. Możesz użyć do tego prezentacji albo wyświetlić wybrane materiały ze strony pytamyozielone.org.</p> <p><u>Pamiętaj:</u> jeśli masz taką możliwość, możesz poprosić osoby wybierające się na naradę, żeby zapoznały się z materiałami ze strony pytamyozielone.org przed spotkaniem. Wtedy ta część wprowadzenia nie będzie już konieczna. Może być też tak, że uczestnicy i uczestniczki nie będą jej potrzebować, bo nie będzie to dla nich nowa wiedza. Jeśli zauważysz, że tak właśnie jest, skróć tę część do minimum.</p> <p>Następnie opowiedz, jaką formułę narady proponujesz. Powiedz, z jakich części będzie się składała i w jakiej formie będzie przebiegać (rozmów na forum czy w podgrupach, z użyciem materiałów czy bez itp.). Opis wszystkich proponowanych części narady znajdziesz poniżej (w punkcie 2.2). Przed spotkaniem wybierz te z nich, które pomogą wam osiągnąć założone przez siebie cele narady.</p> <p><u>Pamiętaj:</u> formułę narady możesz dostosować nie tylko do wybranych celów, lecz także do wielkości i preferencji grupy. Na przykład, jeśli w naradzie będzie uczestniczyć mniej niż 10 osób, nie musisz (choć nadal możesz) wprowadzać rozmów w podgrupach.</p>	<p>Wprowadzenie do narady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krótka prezentacja o kompetencjach samorządu i obszarach tematycznych (jeśli chcesz ją przygotować) <p>albo</p> <ul style="list-style-type: none"> • strona https://pytamyozielone.org <p>Omówienie zasad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kartka/tablica /flipchart • marker

	<p>Omówienie zasad. Przed rozpoczęciem właściwej części narady streść proponowane przez siebie zasady, które mają zapewnić dobre warunki do rozmowy. Takimi zasadami mogą być np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówimy na temat, • słuchamy się wzajemnie, • dajemy innym przestrzeń do mówienia, • mówimy w swoim imieniu (o swoich doświadczeniach, ze swojej perspektywy), • nie przerywamy innym, • nie musimy się ze sobą zgadzać, • nie oceniamy, • jesteśmy tu i teraz (czyli np. telefony odbieramy tak, by nie przeszkadzać innym). <p>Spisane zasady powinny być widoczne dla wszystkich. Na koniec zapytaj, czy wszyscy je akceptują, a także, czy chcą dodać do nich coś jeszcze. Jeśli tak, dopisz je na kartce/tablicy/flipcharcie.</p>	
Do 60 minut	<p>2.2. Narada</p> <p>Diagnoza lokalnych wyzwań środowiskowych i wypracowanie pytań na ich temat. Nadszedł czas na przeprowadzenie rozmowy o tym, z jakimi wyzwaniami środowiskowymi mierzy się wasza gmina, oraz szczegółowych pytań, które chcecie zadać osobom kandydującym w wyborach. Zależnie od wielkości grupy, możecie pracować na forum lub w podgrupach. Niżej zakładamy podział na trzy podgrupy.</p> <p>Zacznij od wyjaśnienia formuły i czasu trwania narady (opisujemy je poniżej). Rozdaj wszystkim podgrupom potrzebne materiały piśmiennicze i pomocnicze, zapytaj, czy rozumieją formułę rozmowy, odpowiedz na ewentualne pytania i rozpocznij naradę. Pamiętaj, by pilnować czasu każdej z rund. Sam(a) nie bierz udziału w rozmowach w podgrupach - krąż między stolikami, odpowiadając na ewentualne pytania i prośby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • duże kartki • karteczki samoprzylepne • długopisy lub flamastry • flipcharty/ tablice • przykładowe pytania ze strony https://pytamyozielone.org

	<p>Narada odbywa się w formule tzw. <u>kawiarenki obywatelskiej (world café)</u> i składa się z trzech rund - pierwszej trwającej najdłużej (sugerujemy 20 minut) i dwóch kolejnych trwających krócej (15 i 10 minut). W każdej z rund w trzech podgrupach siedzących przy osobnych stolikach odbywa się rozmowa dotycząca jednego obszaru tematycznego (w jednej podgrupie - woda i zieleń, w drugiej - powietrze, a w trzeciej - odpady). Równolegle przy każdym stoliku omawiany jest zatem inny obszar. Osoby uczestniczące w naradzie w każdej rundzie kierują się do wybranej przez siebie podgrupy (stolika); mogą przejść przez wszystkie trzy podgrupy (zmieniając stolik w każdej rundzie), ale mogą też zostać przy jednym lub dwóch stolikach, jeśli nie interesują ich wszystkie obszary.</p> <p><u>W pierwszej rundzie</u> zadaniem osób we wszystkich podgrupach jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazanie lokalnych wyzwań środowiskowych dotyczących danego obszaru, • zaproponowanie dotyczących ich pytań do zadania osobom kandydującym w wyborach. <p>Na początku rundy przypomnij, którym obszarem zajmuje się każda z podgrup, a następnie poproś uczestników i uczestniczki, by najpierw - w chwili skupienia - pomyśleli o najważniejszych ich zdaniem wyzwaniach, a następnie zapisali je czytelnie na kartkach samoprzylepnych (1 wyzwanie = 1 kartka) i podzielili się nimi ze swoją podgrupą (przyklejając je na większej kartce albo ścianie/tablicy/flipcharcie/stoliku). Jeśli więcej osób wskazało na podobne wyzwanie, poproś, żeby zgrupowały kartki w jedno miejsce. Na koniec rundy poproś uczestników i uczestniczki, żeby przykleili swoje propozycje pytań (na osobnych kartkach, najlepiej w innym kolorze niż kartki z wyzwaniami) przy największych, najważniejszych, najczęściej wskazywanych wyzwaniach. Mogą przy tym korzystać z przykładowych pytań opublikowanych na stronie https://pytamyozielone.org.</p> <p><u>W drugiej rundzie</u>, po zmianie stolików, pierwszym zadaniem uczestników i uczestniczek jest</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z efektem pracy z poprzedniej rundy, <p>a następnie</p>	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • powtórzenie wyżej opisanych kroków (czyli wymyślenia i spisania wyzwań oraz zaproponowania pytań). <p>W trzeciej rundzie czasu na pracę jest mniej, bo nowe osoby przy stolikach mają już mniej do zrobienia. Mogą natomiast oznaczać wyzwania, które również uważają za istotne (np. dopisując "+" na istniejących kartkach).</p>	
15-30 minut	3. Zakończenie narady	
15-30 minut	<p>3.1. Podsumowanie narady</p> <p>Na zakończenie narady podsumujcie, do jakich wniosków doszliście podczas pracy w podgrupach. Poproś jedną osobę z każdej podgrupy o zreferowanie efektów pracy po wszystkich trzech rundach, czyli wymienienie największych, najważniejszych, najczęściej wskazywanych wyzwań środowiskowych oraz zaproponowanych pytań do osób kandydujących w wyborach. Daj każdej z podgrup co najmniej kilka minut na podsumowanie, na koniec dopytaj, czy komuś nie nasunęły się nowe wyzwania i pytania do zadania. Jeśli tak, możecie je dopisać w odpowiednim miejscu.</p> <p>Zachęć osoby uczestniczące w naradzie do spisania/sfotografowania efektów waszej pracy, żeby mogły później zrobić z nich użytek; możesz też zobowiązać się do spisania i przestania ich wszystkim zainteresowanym (zbierz wtedy ich adresy mejlowe).</p> <p>3.2. Następne kroki (opcjonalnie)</p> <p>Jeśli starczy wam czasu i chęci, możecie wspólnie zaplanować kolejne działania związane z wyborami i akcją "Pytamy o zielone" (opcjonalnie). Być może uda wam się podzielić się zadaniami do realizacji (np. ustalić, kto i w jakiej formie zada zaproponowane pytania osobom kandydującym, kto zorganizuje debatę z ich udziałem itp.).</p>	-

3.3. Pożegnanie

Na koniec całego spotkania podziękuj wszystkim za udział w naradzie. Ostatni raz przypomnij, gdzie można znaleźć więcej informacji o akcji "Pytamy o zielone": <https://pytamyozielone.org>.

Takie spotkanie nie tylko podnosi świadomość uczestników i uczestniczek dotyczącą ochrony środowiska i klimatu, ale także motywuje do aktywnego udziału w lokalnej polityce i wprowadzania zielonych zmian w swojej społeczności.

Zorganizowałeś lub zorganizowałaś naradę?

Konieczynie napisz o tym w grupie uczestników i uczestniczek akcji na Facebooku!

<https://www.facebook.com/groups/uczestnicyakcijpytamyozielone>

AKCJA:

FRSI

WSPARCIE:

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

PARTNERZY:

RÓDZICE
DLA KLIMATU

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorki (Katarzyna Pawłowska) i Fundacji Stocznia. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, posiadanych praw i programie. Treść licencji jest dostępna na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl>.